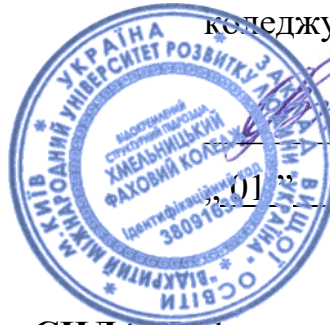

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Хмельницького фахового

коледжу Університету „Україна”

Ольга ПОЛЬОВИК

„01” 09 2025 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни (державною мовою)	Право соціального захисту та соціальна відповідальність
Спеціальність	П10 Соціальна робота та консультування
Освітня програма	Соціальна робота
Рівень освіти	фахова передвища освіта
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Курс і семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (зазначаються відповідно до навчального плану)	Лекції 30/6 год.
	Семінарські 22/4 год.
	Самостійна робота 98/140 год.
Вид індивідуального завдання	реферат
Форма підсумкового контролю	екзамен
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28260 https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28260
Циклова комісія	3 права
Викладач	Корольчук Тарас Сергійович – викладач циклової комісії з права Хмельницького фахового коледжу
Контактна інформація викладача для консультацій	<i>Телефон інституту:</i> (0382) 70-45-56 <i>Електронна пошта:</i> tarasko1246@gmail.com <i>Кабінет:</i> 46
Анотація навчальної дисципліни	
Мета дисципліни	полягає в усвідомленні здобувачами освіти значення норм права, які регулюють різноманітні форми та види соціального забезпечення, їх відмінність від інших норм права; розумінні

	зростаючої ролі права соціального захисту в соціальній державі, яке гарантує права всіх громадян на захист у старості та у разі непрацездатності; безпосередній зв'язок норм права з їх практичним застосуванням відповідними органами
Мета орієнтована на формування компетентностей	<p>Курс спрямований на вироблення таких загальних компетентностей, як:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. <p>На вироблення таких спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (ФК) як здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.</p>
Очікувані результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> - здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань; - розв'язувати типові задачі в професійній діяльності; - застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг; - знаходити рішення для покращення соціального добробуту і соціальної безпеки громадян; - планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу і роботу інших осіб у спеціалізованому контексті; - критично аналізувати й оцінювати чинну систему соціального захисту і організацій соціальної сфери на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; - демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень згідно з етикою соціальної роботи.
<p>Перелік тем навчальної дисципліни МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ Тема 1. Право соціального забезпечення як галузь права</p> <p>Поняття права соціального забезпечення та його відмінності від інших галузей права. Основні функції права соціального забезпечення. Соціальні гарантії, що включає право соціального забезпечення. Відмінності між правом соціального забезпечення та трудовим правом. Види соціального забезпечення. Основні завдання галузі права</p>	

соціального забезпечення. Вплив права соціального забезпечення на життя громадян. Адресати норм права соціального забезпечення. Зв'язок права соціального забезпечення з принципами соціальної справедливості. Міжнародні акти, що впливають на розвиток права соціального забезпечення.

Тема 2. Джерела та принципи права соціального забезпечення

Основні джерела права соціального забезпечення в Україні. Класифікація джерел права соціального забезпечення. Місце Конституції України у системі джерел права соціального забезпечення. Принципи права соціального забезпечення. Вплив принципу рівності на реалізацію соціальних гарантій. Значення принципу соціальної справедливості у праві соціального забезпечення. Роль міжнародного права у формуванні принципів соціального захисту. Відмінності між імперативними та диспозитивними нормами. Прояв принципу солідарності у системі соціального забезпечення. Поєднання національних та міжнародних джерел у регулюванні соціального захисту.

Тема 3. Соціальна відповідальність у системі соціального захисту

Поняття соціальної відповідальності у сфері соціального забезпечення. Рівні соціальної відповідальності: індивідуальна, корпоративна, державна. Види соціальної відповідальності. Зв'язок соціальної відповідальності з правами людини. Реалізація соціальної відповідальності через державні програми. Вплив соціальної відповідальності на трудові відносини. Механізми забезпечення соціальної відповідальності роботодавців. Роль міжнародних стандартів у соціальній відповідальності. Вплив соціальної відповідальності на формування соціального партнерства. Оцінка ефективності реалізації соціальної відповідальності.

Тема 4. Правовідносини у сфері соціального забезпечення

Поняття правовідносин у сфері соціального забезпечення. Сторони правовідносин у сфері соціального забезпечення. Об'єкти правовідносин у соціальному забезпеченні. Права і обов'язки громадян у сфері соціального забезпечення. Участь органів державної влади у правовідносинах соціального забезпечення. Регулювання правовідносин законами та нормативними актами. Цивільно-правові та адміністративно-правові аспекти соціальних прав. Захист порушених прав у сфері соціального забезпечення. Роль колективних договорів у соціальних правовідносинах. Приклади соціальних правовідносин у трудовій сфері.

Тема 5. Правовий статус суб'єктів сфері соціального захисту

Суб'єкти права соціального забезпечення. Права та обов'язки громадян у сфері соціального захисту. Роль органів державного управління у системі соціального захисту. Відповідальність за реалізацію соціальних гарантій. Повноваження органів соціального забезпечення. Юридичні особи як суб'єкти соціального захисту. Особливості правового статусу роботодавців у соціальному захисті. Взаємодія міжнародних організацій із національними суб'єктами. Механізми захисту суб'єктів у соціальному забезпеченні. Роль правового статусу у реалізації соціальної відповідальності.

Тема 6. Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального забезпечення

Поняття трудового стажу та його значення для соціального захисту. Види трудового стажу. Обчислення страхового стажу для пенсійного забезпечення. Органи контролю за нарахуванням стажу. Права працівників у сфері соціального страхування. Взаємодія Пенсійного фонду та роботодавців. Зміни у трудовому та страховому стажі за останні роки. Механізми оскарження нарахування стажу. Відмінності стажу для пенсій та інших соціальних виплат. Роль страхового стажу у соціальній безпеці громадян.

Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування. Види державного соціального страхування в Україні. Платники внесків на соціальне страхування. Права застрахованих осіб. Контроль за виконанням страхових зобов'язань. Функції фондів соціального страхування. Визначення розмірів виплат за страховими програмами. Особливості страхування під час війни та надзвичайних ситуацій. Роль державного нагляду у сфері соціального страхування. Реалізація права на страхову допомогу у судовому

порядку.

Тема 8. Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні

Поняття соціальних допомог і пільг. Види соціальних допомог в Україні. Визначення права на пенсію. Види пенсій за законодавством. Механізми надання компенсацій та пільг. Органи, відповідальні за нарахування та виплату пенсій. Регулювання виплат допомог внутрішньо переміщеним особам. Права громадян у разі затримки соціальних виплат. Взаємодія соціальних пільг із податковою системою. Міжнародні стандарти, що впливають на пенсійне забезпечення.

МОДУЛЬ II. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ТА ЕКОНОМІКИ

Тема 9. Поняття та види соціальної відповідальності

Поняття соціальної відповідальності у сфері праці та економіки. Основні види соціальної відповідальності: індивідуальна, корпоративна, державна. Соціальна відповідальність як складова корпоративної етики. Механізми реалізації соціальної відповідальності в організаціях. Взаємозв'язок соціальної відповідальності з правами людини. Соціальна відповідальність і стале економічне розвиток. Роль соціальної відповідальності у формуванні позитивного іміджу роботодавця. Соціальна відповідальність у трудових відносинах. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності. Практичні приклади реалізації соціальної відповідальності в Україні.

Тема 10. Юридична відповідальність за порушення соціальних прав людини

Поняття юридичної відповідальності за порушення соціальних прав. Види юридичної відповідальності у сфері соціального захисту. Механізми притягнення до відповідальності за порушення соціальних прав. Роль судової системи у захисті соціальних прав. Відповідальність роботодавців за порушення трудових прав. Відповідальність державних органів за недотримання соціальних гарантій. Порушення соціальних прав у контексті надзвичайних ситуацій. Адміністративні, цивільні та кримінальні наслідки порушення соціальних прав. Міжнародний контроль за дотриманням соціальних прав людини. Приклади судової практики щодо порушення соціальних прав.

Тема 11. Соціальна відповідальність роботодавця

Поняття та зміст соціальної відповідальності роботодавця. Обов'язки роботодавця щодо соціального захисту працівників. Соціальна підтримка працівників як елемент корпоративної відповідальності. Вплив соціальної відповідальності на трудові відносини. Практичні механізми забезпечення соціальної відповідальності роботодавця. Роль трудового законодавства у регулюванні соціальної відповідальності. Контроль та нагляд за виконанням обов'язків роботодавців. Профілактика порушень соціальних прав працівників. Соціальна відповідальність у приватному та державному секторі. Приклади успішної реалізації соціальної відповідальності роботодавців.

Тема 12. Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави

Джерела фінансування системи соціального захисту. Державна соціальна політика та її фінансове забезпечення. Роль бюджету у забезпеченні соціальних гарантій. Соціальна відповідальність держави перед громадянами. Механізми контролю за ефективністю фінансування соціального захисту. Взаємозв'язок соціальної відповідальності та сталого розвитку держави. Забезпечення соціальної справедливості через фінансування соціальної сфери. Ризики та проблеми недофінансування соціальних програм. Міжнародні практики фінансування соціального захисту. Перспективи розвитку державного фінансування соціального забезпечення.

Тема 13. Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності

Поняття та сутність соціального партнерства. Форми та механізми соціального партнерства. Роль соціального партнерства у забезпеченні прав працівників. Учасники соціального партнерства: держава, роботодавці, профспілки. Соціальне партнерство у врегулюванні трудових конфліктів. Взаємозв'язок соціального партнерства та корпоративної соціальної відповідальності. Міжнародні моделі соціального партнерства. Практичні приклади успішного соціального партнерства. Вплив соціального партнерства на економічну стабільність. Перспективи розвитку соціального партнерства в Україні.

Тема 14. Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій

Поняття соціального захисту у надзвичайних умовах. Особливості реалізації соціальних прав під час війни. Механізми захисту внутрішньо переміщених осіб. Соціальні виплати та допомоги під час надзвичайних ситуацій. Роль державних органів у забезпеченні соціального захисту у кризових умовах. Взаємодія громадських організацій та держави у кризових ситуаціях. Забезпечення соціальної справедливості під час надзвичайних обставин. Правові аспекти захисту працівників у воєнний час. Міжнародні стандарти соціального захисту під час криз. Перспективи вдосконалення системи соціального захисту у надзвичайних умовах.

Тема 15. Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності

Міжнародні стандарти соціальної відповідальності. Вплив міжнародного права на національні системи соціального захисту. Європейські моделі соціальної відповідальності. Порівняння української системи соціального захисту та європейських моделей. Роль міжнародних організацій у впровадженні соціальних стандартів. Впровадження практик корпоративної соціальної відповідальності. Міжнародні механізми контролю за дотриманням соціальних прав. Рекомендації ЄС щодо фінансування соціального захисту. Взаємозв'язок соціальної відповідальності та сталого розвитку. Перспективи інтеграції європейських стандартів у національну систему соціального захисту.

Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с
2. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г.І. Чанишева, І.В. Лагутіна, К.В. Бориченко, В.С. Тарасенко, Є.В. Краснов, О.С. Щукін, А.О. Гудзь, О.В. Корнілова; за заг. ред. Г.І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.
3. Право соціального захисту : навч.-метод. посібник. / М.І. Боднарук, О.Я. Орловський, А.В. Бурка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184с.
4. Право соціального захисту : навч. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 08 – Право, спец. 081 – Право [Електронне видання] / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко [та ін.] ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 202 с.
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09 липня 2003 року № 1058-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 49-51. ст. 376.
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2–3. 11 с.
7. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09 липня 2003 року № 1057-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 47-48. ст. 372.
8. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України від 01 червня 2000 року № 1767-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 35. ст. 289.
9. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика / Вячеслав Манукян. Київ : Норма права, 2023. 596 с.

10. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
11. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
12. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
14. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

Допоміжна:

1. Медвідь Андрій. Гарантування прав людини на життя, свободу та справедливий суд Європейською конвенцією 1950 року і Конституцією України: порівняльно-правові аспекти : монографія. Львів : Растр-7, 2020.
2. Бурдоносова М. А., Заяць Н. В., Озель В. І. Гарантії прав і свобод людини в Україні у контексті сучасних викликів : Монографія. Алерта. 2025. 122 с.
3. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія. Принципи. Практика / В'ячеслав Манукян; Київ: Норма права, 2023. 596 с.
4. Хартія прав людини : збірник законодавчих актів. Київ : «Правова єдність» редакція юридичних видань: Алерта, 2021.
5. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
6. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки // Постанова КМУ від 04.03.2023 року №220

Рекомендовані курси для поглибленого вивчення дисципліни (неформальна освіта):

<https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>
<https://ed-era.com/courses/>
<https://www.enableme.com.ua/ua/article/najkrasi-bezkostovni-onlajn-kursi-dla-ukrainciv-11573>

Система оцінювання результатів навчання:

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ

Поточне тестування та самостійна робота																	ІНДЗ	Екзаме н	Сум а
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	M1	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	МК 2	12	Не більше 40	100
3	3	3	6	6	6	6	6	5	6	3	6	6	6	6	6	5			

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання результатів навчання:

Оцінка за 40-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>	
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>	
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>	
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>	
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>	

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування.

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації у Viber-групі, у розділі сповіщень на платформі Moodle. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача освіти є робота з дистанційним курсом «Право соціального захисту та соціальна відповідальність». Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту кафедри.

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі освіти мають відвідувати лекційні та практичні (семінарські) заняття. Відсутність на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести

до заходів, що сприяють розвитку здобувачів освіти і поліпшенню іміджу університету (інституту/коледжу). При дистанційній чи змішаній формах організації освітнього процесу відвідуваність занять стає тотожною відвідуваності та активності здобувача освіти (виконанню завдань).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

Бонуси

Здобувачі освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання / до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту ОПП «Соціальна робота» (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання) спеціальності П10 Соціальна робота та консультування, яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні циклової комісії з права, протокол від «01» вересня 2025 р. № 1.

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач відділу
освітньої діяльності
Хмельницького фахового коледжу
Університету «Україна»

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

Голова циклової
комісії з права

Олена КОЖУШКО